

DrieGasthuizenGroep
Zorgzaam en gastvrij sinds 1246

Jaardocument zorginstellingen 2017

Stichting DrieGasthuizenGroep

Mei 2018

Inhoud

1	Algemene informatie	3
1.1	Kernactiviteiten en nadere typering	4
1.2	Juridische structuur	5
1.3	Organisatorische structuur.....	5
1.3.1	Normen voor goed bestuur.....	6
1.3.2	Raad van bestuur	6
1.3.3	Raad van toezicht.....	7
1.3.4	Medezeggenschap	8
2	Gang van zaken gedurende het boekjaar en stand van zaken op balansdatum	8
2.1	Financieel resultaat 2017	8
2.2	Strategie en ontwikkelingen in het verslagjaar	9
2.3	Personeel	11
2.4	Risicomanagement	11
2.5	Stand van zaken op balansdatum.....	13
2.6	Toekomst	14
3	Jaarrekening	15
4	Lijst met afkortingen	67

1 Algemene informatie

Hoofdopdracht

DrieGasthuizenGroep (DGG) is een zorgorganisatie voor senioren. Onze thuisbasis is Arnhem-Noord, maar ook elders in de provincie Gelderland bieden we diensten aan. Met roots die teruggaan naar de 13^e eeuw kunnen we bogen op een rijke historie. Tegelijkertijd zijn we ook een moderne en dynamische organisatie met een frisse en gezonde kijk op de toekomst.

Bij DGG zijn de wensen en behoeften van cliënten het uitgangspunt voor al ons handelen. Wij ondersteunen onze cliënten in het zo zorgeloos mogelijk zelfstandig ouder worden. Dit doen we bij de cliënt thuis, in het appartement dat de cliënt bij ons huurt of in onze woonzorgcentra. Flexibele woon-, service- en zorgvoorzieningen 24 uur per dag, 7 dagen per week direct beschikbaar. Een prettig leven, ook op hogere leeftijd, vinden wij een groot goed!

De cliënt merkt dat wij ons werk gastvrij, betrokken, ondernemend en flexibel uitvoeren met specifieke kennis op het gebied van ouderenzorg. Voor onze ketenpartners en financiers zijn wij een betrouwbare partner, bereid tot samenwerking en flexibel inspeland op vragen.

Ambitie

De gemiddelde levensverwachting neemt toe. Een hogere leeftijd brengt mensen levenservaring en wijsheid. Aan de andere kant brengt ouder worden doorgaans ook ongemakken met zich mee. Wij begrijpen dat dit een levensveranderende ervaring kan zijn voor cliënten en hun omgeving. Juist in deze fase van het leven willen wij van betekenis zijn.

Daarom bieden wij levensfasebestendige seniorenwoningen met een gemeenschappelijke ruimte en bijbehorende thuiszorg en services als een veilige entree, alarmering en maaltijden op maat. Is er meer zorg nodig? Dan kan de cliënt terecht bij onze woonzorgcentra. Ook daar bieden wij (medische) ondersteuning.

Kernwaarden

De basis van ons handelen is gastvrij, betrokken, ondernemend en flexibel.

Zo verwelkomt onze gastvrouw nieuwe bewoners en krijgen zij een thuiskomprogramma aangeboden. Daarbij vormt kennismaking met medebewoners en met DGG een belangrijk onderdeel. Onze restaurants en ontmoetingsruimtes zijn prettige plekken om met familie te vertoeven en dankzij een duidelijke bewegwijzering in onze gebouwen goed te vinden.

Onze betrokken medewerkers kennen en respecteren hun cliënten en voelen zich verbonden met hun werk en de organisatie. Werkzaamheden worden goed afgestemd met collega's, zodat iedereen van elkaar weet wie wat doet, en familie wordt actief betrokken bij de activiteiten en de zorg.

We zijn ondernemend in ons handelen, actiegericht en initiatiefrijk en wachten niet af.

Bij DGG durven we verantwoordelijkheid te nemen en willen we resultaten boeken. Onze insteek is steeds: hoe zorgen we ervoor dat het wél kan? Er is dan ook veel mogelijk bij ons.

Dit alles doen wij samen met de mensen in het sociale netwerk van de cliënt en met de inzet van vrijwilligers. Met speciale aandacht voor de lange levenservaring van de cliënt. Zodat de cliënten hun leven zo zelfstandig en prettig mogelijk kunnen voortzetten in gezelschap van anderen en in een veilige omgeving.

Bij ons werken specialisten in verschillende disciplines: verzorgenden, verpleegkundigen en artsen, maar ook paramedisch personeel, zoals fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten, psychologen en ondersteunend personeel. Allen zijn zij, vanuit het eigen vakgebied, gespecialiseerd in het werken met ouderen en deskundig op het gebied van behandeling van mensen met chronische ziekten of complexe zorgvragen. Zij staan voor de cliënten klaar op het moment dat zij dat nodig hebben.

1.1 Kernactiviteiten en nadere typering

De kernactiviteiten van DrieGasthuizenGroep (DGG) bestaan in het verslagjaar uit publieke activiteiten op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Deze activiteiten kunnen worden uitgesplitst in intra- en extramurale Wlz-, ZvW en Wmo-activiteiten. De primaire doelgroep van DGG wordt gevormd door cliënten met een leeftijd van 55 jaar en ouder. Voor het leveren van verpleging, verzorging en behandeling beschikt DGG over de onderstaande toelatingen.

Tabel Toelatingen

Wlz/Zvw-functies geleverd door het concern	
Huishoudelijke verzorging	ja
Persoonlijke verzorging	ja
Verpleging	ja
Ondersteunende begeleiding	ja
Activerende begeleiding	ja
Behandeling	ja
Verblijf op grond van de Wlz	ja

Overige toelatingen	
BOPZ verpleeghuis	ja
WGBO voor de verzorgingshuizen	ja
2 ^e compartiment ziektekostenverzekering	ja
Crisisopname	ja

Doelgroepen cliënten Wlz-zorg	
Somatische aandoening of beperking	ja
Psychogeriatrische aandoening of beperking	ja
Psychosociale problemen	ja

Het primaire werkgebied van de organisatie is Arnhem-Noord en de omliggende gemeenten ("Omme-land"). Intramurale zorg wordt geleverd in Arnhem aan cliënten woonachtig in:

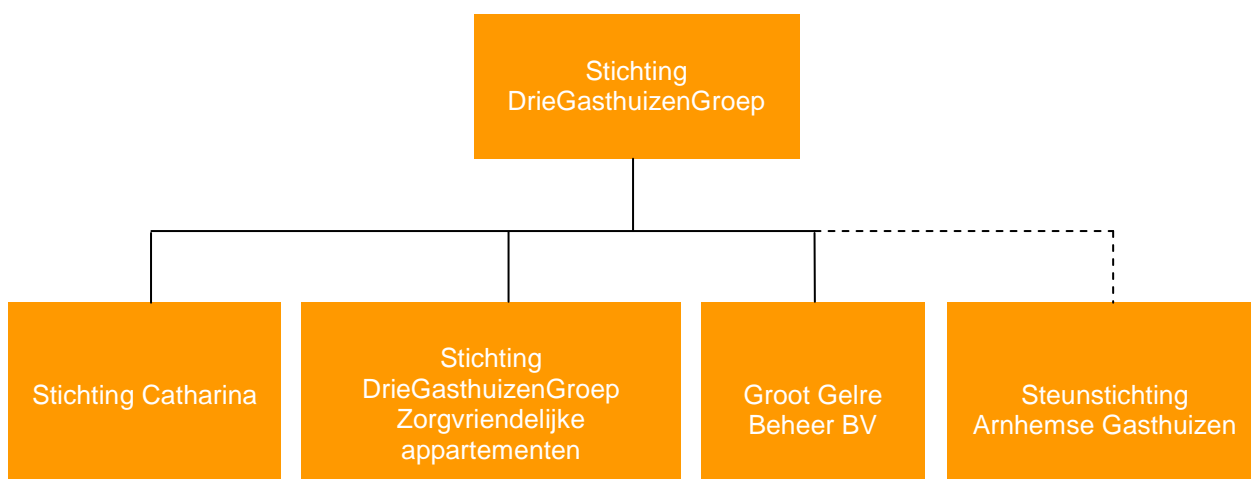
- locatie Heijendaal
- locatie Drie Gasthuizen
- locatie Hoogstede
- locatie Paasberg (t/m juni 2017)
- locatie Klingelpoort
- locatie Westerkade

1.2 Juridische structuur

Stichting DrieGasthuizenGroep (DGG) heeft als algemeen nut beogende instelling ten doel het besturen van de dochters Stichting Catharina, Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen, Groot Gelre Beheer BV (GGB) en Steunstichting Arnhemse Gasthuizen. De kernactiviteiten van DGG zijn zorg, wonen en welzijn. De zorgactiviteiten zijn ondergebracht bij Stichting Catharina en Thuiszorg Groot Gelre. De activiteiten Wonen zijn ondergebracht bij Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen.

Tabel Algemene identificatiegegevens

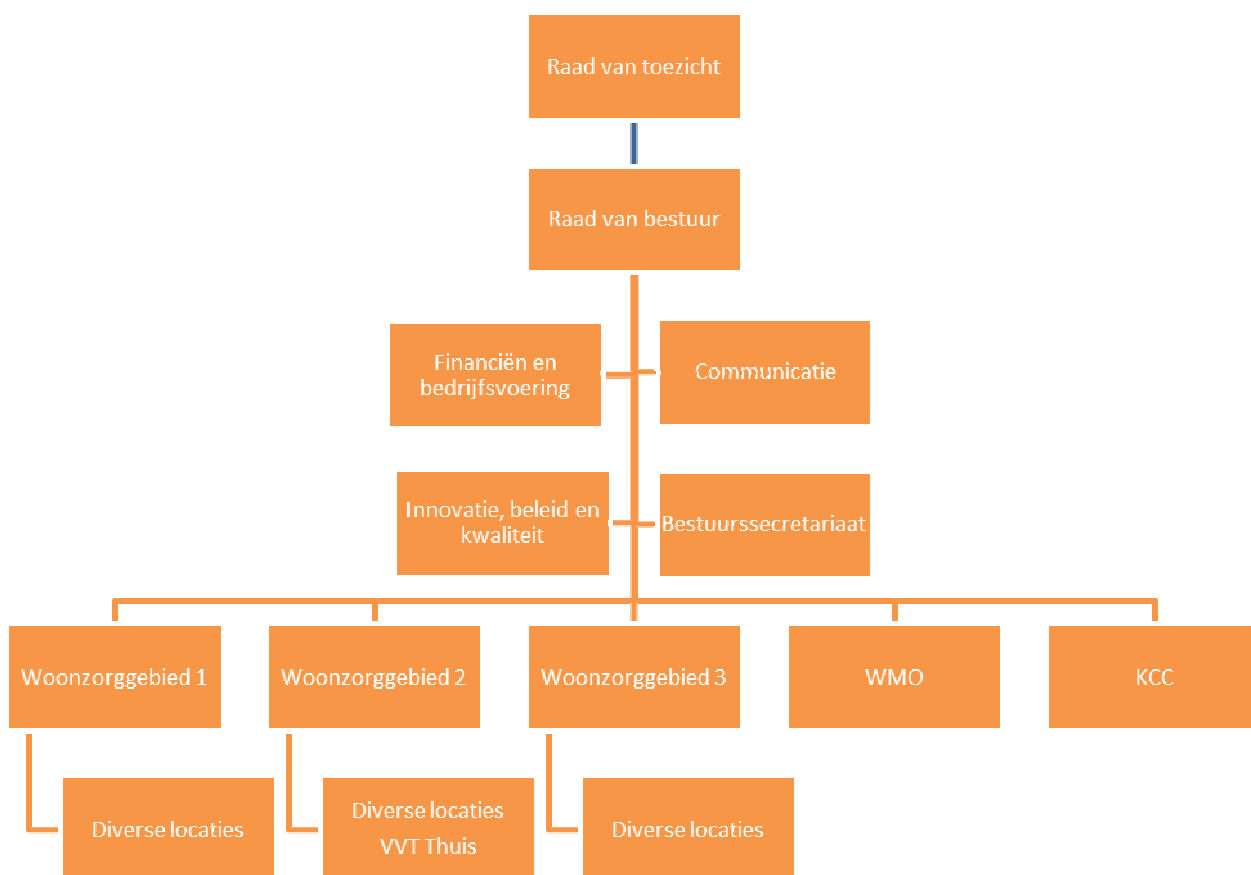
Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting DrieGasthuizenGroep
Adres	Postbus 2023
Postcode	6802 CA
Plaats	ARNHEM
Telefoonnummer	026 - 354 94 15
Nummer Kamer van Koophandel	41051592
Voorzitter raad van bestuur Lid raad van bestuur	Mevr. A.G.R. Jansen en Mevr. C.M.W. Reesing-Som
Website	www.driegasthuizengroep.nl

figuur 1: Juridische structuur van DrieGasthuizenGroep per 31-12-2017

1.3 Organisatorische structuur

De organisatie van Stichting DrieGasthuizenGroep (DGG) is afgebeeld in figuur 2. De lijn- en stafdiensten zijn gezamenlijk en onder leiding van een tweehoofdige raad van bestuur, vanuit de eigen taak of functie, verantwoordelijk voor de koers van de organisatie. Op deze wijze wordt het strategisch beleid van de organisatie nader geoperationaliseerd.

figuur 2: Organogram van Stichting DrieGasthuizenGroep

DGG heeft één raad van bestuur (bestaande uit één voorzitter en één lid) en één raad van toezicht. In- en extern belanghebbenden kunnen invloed uitoefenen op het beleid van de organisatie via de medezeggenschapstructuur. Binnen de entiteiten Catharina, DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen en Thuiszorg Groot Gelre (TGG) is de exploitatie van DGG ondergebracht.

1.3.1 Normen voor goed bestuur

De Zorgbrede Governancecode is een bundeling van breed gedragen algemene opvattingen binnen de zorg over goed bestuur, toezicht en verantwoording. Een belangrijk element van het model is een strikte scheiding tussen de uitvoerende en toezichthoudende functies. DGG onderschrijft deze principes en voldoet hieraan.

1.3.2 Raad van bestuur

De samenstelling van de raad van bestuur en de bezoldiging staat toegelicht in paragraaf 3.1.10 van de geconsolideerde jaarrekening en in DigiMV.

Ten aanzien van de bezoldiging van de bestuurders volgt de raad van toezicht (RvT) de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De bezoldiging wordt jaarlijks aangepast aan de generieke loonontwikkeling van de cao Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT). De beloning van raad van bestuur voldoet aan de WNT-eisen en zit niet in de overgangsregeling.

De raad van bestuur (RvB) heeft een eigen reglement, opgesteld vanuit de Zorgbrede

Governancecode. Daarin staan richtlijnen en criteria beschreven ten aanzien van het handelen als RvB, zoals positionering, verantwoordelijkheid en verantwoording, besluitvorming en deskundigheid. De RvB voert maandelijks overleg met de voorzitter van de RvT. In dit overleg worden actuele zaken besproken en wordt de eerstvolgende vergadering van de RvT voorbereid.

1.3.3 Raad van toezicht

De samenstelling van de raad van toezicht en de bezoldiging staat toegelicht in paragraaf 3.1.10 van de geconsolideerde jaarrekening en in DigiMV. De nevenfuncties van de toezichthouders staan gespecificeerd in DigiMV.

De raad van toezicht bestaat statutair uit maximaal zeven leden. Het aantal leden bedraagt ultimo 2017 vier. De RvT is een onafhankelijk orgaan. Geen van de leden heeft op enigerlei andere wijze een verbinding met Stichting Catharina, Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen, Steunstichting Arnhemse Gasthuizen en Groot Gelre Beheer B.V., dan uit hoofde van het lidmaatschap van de raad van toezicht van Stichting DrieGasthuizenGroep. De in DigiMV gespecificeerde (neven)functies van de leden vormen naar het oordeel van de RvT geen belemmering voor het functioneren als lid van de RvT.

De raad van toezicht heeft drie commissies ingesteld:

- Auditcommissie (werkt conform het vastgestelde reglement Auditcommissie DGG)
- commissie Werkgeverschap
- commissie Kwaliteit en veiligheid

De RvT is betrokken bij de organisatie en bewust frequent aanwezig op de diverse locaties van DGG. Ook hecht de raad veel waarde aan vertegenwoordiging bij formele en informele bijeenkomsten van diverse gremia en op diverse locaties.

De RvT heeft een eigen reglement. Daarin staan richtlijnen en criteria beschreven ten aanzien van het handelen als raad van toezicht, zoals positionering, verantwoordelijkheid en verantwoording, besluitvorming en deskundigheid. De externe accountant informeert de RvT door middel van een accountantsverslag naar aanleiding van de jaarlijkse controle. De RvT en de externe accountant voeren ten minste eenmaal per jaar overleg.

De leden van de RvT van Stichting DrieGasthuizenGroep ontvingen over 2017 een brutovergoeding. Deze vergoeding is vastgesteld conform de richtlijnen van de NVTZ. Verder volgt de RvT in dezen de WNT.

Vergaderingen raad van toezicht

In 2017 vergaderde de raad van toezicht zes maal in aanwezigheid van de raad van bestuur. Tijdens de reguliere vergaderingen overlegt de raad van toezicht met de raad van bestuur over de exploitatie, strategie en de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van Stichting DrieGasthuizenGroep.

De raad van toezicht heeft zijn goedkeuring verleend aan het voorgenomen besluit van de raad van bestuur over het ontwikkelen van de begane grond van Westerkade, aan het reglement raad van bestuur per 01-01-2018, aan de jaarrekeningen en het jaardocument 2016 en de begrotingen 2018 van de stichtingen van DGG alsmede ParaGo.

In juli vond een middag plaats over de strategie en een zelfevaluatie.

In december heeft de raad een werkbezoek afgelegd aan GGZ-instelling Vincent van Gogh in Venray.

De raad van toezicht heeft het reglement raad van toezicht per 01-01-2018 vastgesteld.

Daarnaast heeft de raad per 1 juli 2017 een tweede bestuurder benoemd.

Strategisch-inhoudelijke bijdragen werden geleverd tijdens een bijeenkomst met het management en de medezeggenschapsorganen over de kaderbrief 2018.

1.3.4 Medezeggenschap

Cliënten worden vertegenwoordigd door een centrale cliëntenraad (CCR) en lokale cliëntenraden per woonzorglocatie en voor TGG.

Voor huurders zijn er een (centrale) huurdersraad en een bewonerscommissie per wooncomplex.

Daar waar geen bewonerscommissie is, wordt gewerkt met contactpersonen.

In het kader van de medezeggenschap voor medewerkers heeft de organisatie een ondernemingsraad (OR).

De CCR, OR en Huurdersraad brengen belangrijke adviezen uit over begrotingen 2018, jaarrekeningen 2016, huurverhoging 2017 en voorschot servicekosten 2017. In specifieke gevallen wordt ook geadviseerd over organisatorische ontwikkelingen zoals de benoeming van een lid raad van bestuur in 2017, implementatie ECD, transitie KlantContactCentrum (KCC), strategische personeelsplanning, e.d.

De CCR, OR en Huurdersraad rapporteren in een eigen jaarverslag.

2 Gang van zaken gedurende het boekjaar en stand van zaken op balansdatum

2.1 Financieel resultaat 2017

De som der bedrijfsopbrengsten daalt in 2017 met € 1.751.089 t.o.v. 2016, per omzetcategorie wordt de ontwikkeling nader toegelicht.

De opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning 2017 zijn ten opzichte 2016 gestegen met € 2.023.574 naar € 40.320.862. De stijging van het budget wordt gerealistiseerd in het segment intramuraal, doordat de subsidie voor eerstelijnsverblijf in 2016 werd verantwoord onder de post subsidies. Wanneer deze post gecorrigeerd wordt, resteert een stijging van € 244.288.

De overige opbrengsten dalen met € 1.995.377 naar een normaal niveau van € 3.538.389, vanwege het wegvallen van de incidentele bate 2016 ad € 1.992.816 als gevolg van een boekwinst op de verkoop van locatie "De Paasberg" in 2016.

Het geconsolideerde positieve resultaat over 2017 bedraagt € 987.086. Ten opzichte van 2016 is dit een daling van € 231.552, zoals gemeld was in 2016 sprake van een grote incidentele bate. Daarnaast was in 2016 sprake van een grote dotatie aan de voorziening verlieslatende contracten en een incidentele last als gevolg van de nabetaling ORT 2012 – 2016.

Het positieve resultaat van de enkelvoudige jaarrekening van DrieGasthuizenGroep (groepshoofd) bedraagt € 1.439. De belangrijkste reden is het positieve resultaat van de deelneming Groot Gelre Beheer BV ad € 1.439 en het wegvallen van de afschrijving op goodwill. Eind 2016 is de goodwill volledig afgeschreven.

Eind 2017 is nog steeds sprake van een negatief Eigen Vermogen van € 282.468.

Het geconsolideerde Eigen Vermogen van Stichting DrieGasthuizenGroep bedraagt € 38.643.432. Het positieve resultaat van dochterinstelling Catharina bedraagt € 802.768, het positieve resultaat van dochterinstelling DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen bedraagt € 182.879 en het positieve resultaat van Groot Gelre Beheer bedraagt € 1.439.

In onderstaande tabel zijn de resultaten per segment weergegeven.

Resultaat per segment

Resultaat per segment	2017	2016
Intramuraal (Stichting Catharina)	€ 802.768	€ 1.208.682
Extramuraal (GGB)	€ 1.439	- € 374.332
Woningstichting en holding (excl. resultaat deelneming)	€ 182.879	€ 384.288
Totaal	€ 987.086	€ 1.218.638

Resultaatratio

Resultaatratio groep	2017	2016
Resultaatratio: Zorgprocessen intramuraal en extramuraal	1,9 %	2,2 %
Resultaatratio: totaal	2,6 %	2,6 %

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten van DGG omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Overige informatie

Nadat locatie “De Paasberg” te Arnhem ultimo 2016 is overgedragen aan Steunstichting Arnhemse Gasthuizen, is er een verkooptraject gestart. Begin april 2018 is “De Paasberg” verkocht en overgedragen aan een nieuwe eigenaar.

2.2 Strategie en ontwikkelingen in het verslagjaar

In 2016 is een nieuw strategisch plan opgesteld voor de periode 2017-2020: *DrieGasthuizenGroep gaat door!* In dit plan staan de volgende speerpunten vermeld waar we staan in 2020.

- DrieGasthuizenGroep ondersteunt de cliënt, samen met hun eigen sociale netwerk en met vrijwilligers
- Het aanbod van wonen, zorg en services sluit aan op de diversiteit in cliënten; er is verschil en er is wat te kiezen.
- De medewerkers zijn gastvrij, betrokken, ondernemend, flexibel én goed opgeleid voor hun taak. Ze zijn er trots om bij DrieGasthuizenGroep te werken.
- De thuiszorgteams werken wijkgericht en zelfsturend en vervullen een belangrijke rol in preventie en advies.
- In de locaties van DrieGasthuizenGroep wonen cliënten prettig en zo zelfstandig mogelijk, in gezelschap en van anderen en in een veilige omgeving.
- ParaGo is uitgegroeid tot een regionaal expertisecentrum met behandeling voor specifieke doelgroepen.
- Iedere cliënt heeft één aanspreekpunt, bij het eerste contact en bij een wijziging in de ondersteuningsvraag in de tijd. 24 uur per dag en 7 dagen in de week.

Op de website van ZorgkaartNederland zijn de cliëntwaarderingen te vinden. Er zijn in 2017 183 waarderingen uitgebracht met een gemiddeld cijfer van een 7,7.

De implementatie van het ECD is opgepakt in relatie tot een uniforme werkwijze. Ook de medewerkers van ParaGo zullen op eenzelfde wijze werken. Hiermee wordt toegewerkt naar een integraal cliëntdossier, waarin het behandelplan en het zorgleefplan goed zijn geïntegreerd. Ten aanzien van het terugdringen van bureaucratie is medio 2016 gestart met een selfservice-module voor HR-processen; er is gekozen voor een gefaseerde invoer van de diverse onderdelen. Ook het direct digitaal invoeren van gegevens (ECD) draagt bij aan een daling van administratieve handelingen.

In 2017 is de lange-termijn HR-strategie vastgesteld. Dit strategisch plan is afgeleid van het algemene strategisch plan en richt zich op belangrijke vraagstukken gerelateerd aan de benadering van de arbeidsmarkt in relatie tot de schaarste aan personeel; maatwerk in opleidingen in relatie tot zij-instromers en het intern opleiden; het invulling geven aan de richtlijnen van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg; het invulling geven aan de besturingsfilosofie; het verhogen van de inzetbaarheid van medewerkers c.q. het verlagen van het ziekteverzuim.

Daarnaast is verder vorm gegeven aan de integratie van de Thuiszorg Groot Gelre (TGG). De verhuizing van TGG naar de moederorganisatie DrieGasthuizenGroep is een belangrijke fysieke stap naar een verdere integratie volgens de uitgangspunten van het strategisch plan 2017 – 2020.

De kaderbrief, het organisatiejaarplan en de begrotingen zijn voor de gehele DGG opgesteld. De directeur van TGG is vanaf 1 juli 2017 benoemd tot lid raad van bestuur.

DGG heeft als doel om te kunnen voldoen aan de vraag van onze huurders en/of cliënten en te kunnen inspelen op de ontwikkelingen die gaande zijn binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De cliëntvraag verandert en de complexiteit van zorg en of ondersteuning neemt toe. Uiteraard wordt gekeken naar wat de cliënt nog kan en wat de cliënt nodig heeft om weer zelfredzaam te worden. Voor de cliënt waar dit niet haalbaar is, zien we dat de zorgvraag en of ondersteuningsvraag complex is en dat wat nodig is bestaat uit verschillende financieringsstromen.

Wat in 2017 een zorg was, en voor 2018 blijft, zijn de tarieven. We hebben met al onze stakeholders weer een contract en zien dat deze per zorgverzekeraar en gemeente zeer wisselend zijn. Het blijft wederom een opgave om de juiste medewerker bij de juiste vraag tegen het juiste tarief in te zetten.

Als onderdeel van het strategisch plan zijn in 2017 onze huisvestingsambities gerealiseerd voor vervangende intramurale nieuwbouw voor Huis en Haard (oplevering december 2017) en het opplussen van bestaande extramurale zorgappartementen. In de meerjarenramingen worden de investeringsprojecten financieel uitgewerkt in meerjarenprojecties en separate businesscases, gezien vanuit het bedrijfseconomische perspectief en het financieringsperspectief. Dit alles verloopt in samenhang met de ontwikkelingen binnen de zorg- en dienstverlening.

Ten behoeve van de nieuwbouw Hoogstede (vervangende nieuwbouw van het voormalige Huis en Haard) is een financieringsovereenkomst afgesloten met de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2017 is de laatste fase geconsolideerd naar een langlopende lening. Daarnaast is in 2017 intensief gewerkt aan het opplussen van de extramurale appartementencomplexen Altevelt en Petersborg met als doel de huisvesting nog beter af te stemmen op onze doelgroep.

In 2017 is de managementcontrol en interne beheersing verder aangescherpt en de AO/IC is op orde. DGG besteedt continu aandacht om te voldoen aan wet- en regelgeving. Zo is in 2017 de nieuwe Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) geïmplementeerd en heeft DGG een klachtenfunctionaris. Daarnaast is in 2017 met succes de externe opvolgingsaudit doorlopen en is het HKZ-certificaat verleend tot 2019.

De IGZ heeft in juli 2017 een inspectiebezoek afgelegd bij locatie Drie Gasthuizen. De inspectie schrijft in haar rapport dat zij concludeert dat de zorg op de locatie Drie Gasthuizen op dit moment van voldoende kwaliteit is en verwacht dat deze op orde blijft. Dit geldt ook voor de kwaliteit en veiligheid van de zorg op onze andere locatie(s). In 2017 zijn er geen calamiteiten gemeld bij IGZ.

Er zijn belangrijke stappen gezet in het proces van de integratie van de thuiszorgorganisatie TGG binnen DGG. Door de benoeming van de directeur Thuiszorg tot lid van de raad van bestuur is een belangrijke voorwaardelijke stap gezet, waarbij nu tevens medische/verpleegkundige expertise aanwezig is in de raad van bestuur.

DGG werkt vanaf 2017 ook met één (geïntegreerd) managementteam en de ondersteunende diensten zijn nu op concernniveau geïntegreerd.

De begroting en de informatievoorziening zijn ingericht op het niveau van woonzorggebieden, dit zijn de resultaatverantwoordelijke eenheden van DGG. Wel wordt hierbinnen onderscheid gemaakt naar de fysieke locaties. Deze zijn ook gedefinieerd als de kasstroomgenererende eenheden in het kader van de bedrijfswaardeberekeningen die jaarlijks worden opgesteld.

De begrotingscyclus en de managementinformatie van de dochterinstellingen van DGG is op concernniveau geïntegreerd en geconsolideerd.

Op basis van het Strategisch Plan *DrieGasthuizenGroep gaat door! 2017 – 2020* is in mei 2017 een informatieplan vastgesteld, waarin de afgeleide informatiseringsdoelstellingen staan beschreven.

2.3 Personeel

Binnen DGG, en vooral specifiek voor TGG, is het aantal cliënten en cliëntmutaties fors toegenomen. Medio 2017 gaven collega-aanbieders aan niet altijd aan de vraag te kunnen voldoen i.v.m. personeelstekorten. TGG heeft het gehele jaar zorg kunnen inzetten door met de cliënten en mantelzorg de mogelijkheden te onderzoeken. Om o.a. aan deze vraag te kunnen voldoen is DGG in 2017 continu actief geweest met werving en selectie van medewerkers en leerlingen, het bieden van stageplaatsen en de medewerkers bij te scholen. Hiermee zijn we in staat om alle vormen van zorg te bieden en te kunnen op- en afschalen wanneer nodig. Daarnaast hebben we ingezet om nieuwe medewerkers extra begeleiding te bieden waarmee ze voldoende uitgerust zijn om aan de cliëntvraag te voldoen. Onze medewerkers moeten zich kunnen blijven ontwikkelen, op een zodanige manier dat dit past bij hun levensfase. Kortom werk en privé moeten in balans zijn.

Wat DGG uniek maakt voor medewerkers en stagiaires is dat zij kennis en ervaring kunnen opdoen binnen de gehele cliënt keten. D.w.z. van wonen thuis tot een tijdelijke of definitieve opname in een van de woonzorgcentra.

We moeten constateren dat de krapte op arbeidsmarkt in 2017 fors is toegenomen. Uiteraard sluiten wij ons aan bij de initiatieven die vanuit de regio en de branche worden ingezet. Verder kiest DGG er voor om in gesprek te blijven met haar medewerkers, houdt de lijnen kort en streeft er naar om de medewerkers optimaal te faciliteren.

Onze stakeholders hebben bij enige regelmaat hun tevredenheid uitgesproken en DGG geprezen om haar innovatie. Dit heeft geresulteerd in deelname aan diverse pilots binnen de Zvw en Wmo. Wij delen dit graag met onze medewerkers. Hiermee wordt de betrokkenheid vergroot en men geeft aan zich trots en gewaardeerd te voelen!

In 2017 is de reorganisatie conform de uitgangspunten van het reorganisatieplan succesvol afgerond

2017 was weer een veelbewogen, maar mooi jaar waarin we gastvrij, betrokken, ondernemend en flexibel bleven werken aan het ondersteunen in het zo zorgeloos mogelijk zelfstandig ouder worden van onze cliënten.

2.4 Risicomanagement

In het verslagjaar hebben de volgende thema's de nadrukkelijke aandacht gehad van de raad van bestuur en het management.

Met het zorgkantoor Menzis zijn in 2017 afspraken gemaakt om de samenstelling van de **productieafpraak** aan te passen aan de gemiddelde ZZP-mix. Daarnaast zijn met zorgverzekeraars en gemeenten afspraken gemaakt voor de vergoeding van wijkverpleging, Wmo en eerstelijnsverblijf.

DrieGasthuizenGroep (DGG) voldoet aan de belangrijkste inkoopvoorwaarden die van belang zijn voor de vaststelling van de hoogte van het tarief.

DGG heeft in 2017 op grond van de vaststelling van de nacalculatie 2016 een nabetaling van € 321.000 ontvangen voor geleverde zorg 2016 die aanvankelijk niet werd gefinancierd volgens de Persoonsvolgende bekostiging. In 2017 is dus sprake van een extra bate.

In principe geldt voor de geleverde zorg in de Wlz geen productierisico, doordat vanaf 2017 wordt gefinancierd op basis van **persoonsvolgende bekostiging**. Indien het macrokader wordt overschreden hanteert het zorgkantoor wel een tariefkorting om zodoende binnen de budgettaire kaders te blijven. Er is dus sprake van een tariefrisico bij overschrijding van het macrokader. In oktober is het herschikkingsvoorstel van het zorgkantoor ontvangen. Op grond van dit voorstel en het beschikbare macrokader is het risico op niet-gefinancierde productie ultimo boekjaar niet materieel.

Het grootste risico voor **Thuiszorg Groot Gelre (TGG)** is dat de geleverde productie niet volledig wordt vergoed. De wijkverpleging wordt in 2017 niet meer via het representatiemodel ingekocht, zorgverzekeraars kopen nu de zorg in voor hun eigen verzekerden. Hierdoor is het aantal contractpartners vergroot en is het risico op budgetoverschrijding toegenomen (per verzekeraar). Aan de andere kant wordt het risico gespreid doordat TGG minder afhankelijk is van één enkele zorgverzekeraar. Het monitoren is lastiger geworden omdat niet de regio, waar een cliënt woont, bepaalt waar de zorg gedeclareerd moet worden, maar waar de cliënt verzekerd is. DGG heeft goede afspraken kunnen maken met zorgverzekeraars, ultimo boekjaar is het risico op ongefinancierde productie niet materieel.

De indicaties voor crisisopvang worden in de Wlz nauwelijks meer verstrekt. Deze zorg wordt nu gefinancierd via het product **Eerstelijnsverblijf (ELV)**. De tarieven ELV zijn lager, daarnaast is de initiële productieafpraak relatief laag. In voorgaande jaren zijn gedurende het jaar extra middelen beschikbaar gesteld om extra productie te financieren. Aangezien ELV in 2017 wordt ingekocht door zorgverzekeraars is het van belang om per zorgverzekeraar afspraken te maken om extra productie gefinancierd te krijgen. Per zorgverzekeraar wordt de levering van ELV getoetst aan de afspraak. DGG heeft goede afspraken kunnen maken met zorgverzekeraars, ultimo boekjaar is het risico op ongefinancierde productie niet materieel.

De **tarieven** voor ZZP's 4VV en hoger zijn met 1,3% **verhoogd**. Voor 2017 betekent dit een budgetverhoging van € 0,2 mln. Hiernaast is het definitieve gunningspercentage 2017 vastgesteld op 96% van de NZa-tarieven. Dit resulteert in een budgetverhoging van additioneel € 0,1 mln. voor 2017. Deze budgetverhogingen zijn verwerkt in het resultaat.

De **inzet van formatie** is nog niet in balans met de productie/bezetting van de zorglocaties. De inzet van uitzendkrachten is structureel hoog. Dit is mede gerelateerd aan de grote schaarste op de arbeidsmarkt en een gemiddeld ziekteverzuim van 6%. Het meerjaren-strategisch HR-plan is in 2017 vastgesteld en tracht hier invulling aan te geven.

DGG heeft haar huisvestingsambities gerealiseerd door middel van **nieuwbouw en renovatie**. De exploitatie van nieuwbouwlocaties vraagt om aandacht, met name het inregelen van zorglogistiek, zorginzet en gebouwsystemen.

De beschreven nieuwbouw- en renovatieprojecten zijn permanent bewaakt op budget, tijdsplanning en kwaliteitseisen. In dit verband is een projectadministratie ingericht en worden verantwoordelijkheden door de bestuurder belegd bij projectleider, interne (gedelegeerd) opdrachtgever en controller. Alle investeringsvoorstellen zijn financieel getoetst door middel van een bedrijfswaardeberekening.

Bij Catharina is voor het verslagjaar 2017 een impairmenttoets uitgevoerd. De conclusie is dat, met uitzondering van Hoogstede/Klingelpoort geen sprake is van een **duurzame waardevermindering** van het zorgvastgoed. Een en ander is conform de richtlijnen toegelicht in de jaarrekening.

Bij de woningstichting is volgens de waarderingsgrondslagen de **bedrijfswaarde** van het onroerend goed bepaald. In 2017 heeft een afwaardering plaatsgevonden ten laste van het resultaat 2017. Een en ander is conform de richtlijnen toegelicht in de jaarrekening.

Voor de woningstichting is in nauwe afstemming met de huurdersraad ook in 2017 kritisch gekeken naar een evenwichtig huurbeleid. Met het huurbeleid wordt een streefhuur nagestreefd van 87% van het maximale (wettelijke) kader. Hierbij is, afhankelijk van de huidige huur, een gedifferentieerd huurbeleid toegepast met als doel de huren op termijn te harmoniseren conform de streefhuren.

In 2015 zijn met de Belastingdienst afspraken gemaakt over de **fiscale positie** van de dochterinstellingen van DGG. Het resultaat is dat alle instellingen zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting. De eerstvolgende herbeoordeling is in boekjaar 2018.

De ontwikkelingen en risico's in het zorgproces worden separaat toegelicht.

In 2017 is de **implementatie** van het **ECD** afgerond. Ten opzichte van de initiële doelstelling is gekozen voor een langere implementatietijd teneinde het proces beter te borgen in de organisatie. Eind 2015 is een contract afgesloten met Nedap en is de basisadministratie ten behoeve van het indicatieproces en het externe berichtenverkeer geïmplementeerd.

Naar aanleiding van wijzigingen in wet- en regelgeving, o.a. de Wet datalekken, is voor DGG een risico-inventarisatie en analyse op het gebied van **informatieveiligheid** uitgevoerd. Op basis van deze inventarisatie zijn verbeteracties opgesteld, waarvan de voortgang is gevolgd. Het beleid Privacy- en informatieveiligheid is opgesteld, waaronder de oprichting van het meldpunt datalekken. De medewerkers zijn geïnformeerd over het vastgestelde beleid.

DGG werkt met een commissie informatiebeveiliging die ten doel heeft tijdig te voldoen aan (wijzigingen in) wet- en regelgeving, zoals de AVG.

DGG heeft een integraal **veiligheidsbeleid** met daaraan gekoppelde veiligheidsexpedities, dit is een relatief nieuwe werkwijze in Nederland. Met name de brandweer is hier over te spreken en promoot de werkwijze van DGG als 'good practice' op congressen en symposia. DrieGasthuizenGroep is de eerste zorginstelling in Nederland die het brandveiligheidscertificaat 'geen nood bij brand' heeft gekregen.

In 2017 is gewerkt volgens de uitgangspunten van het veiligheidsbeleidsplan dat een integraal veiligheidsbeleid beoogt. De beschrijvingen in het veiligheidsbeleidsplan zijn gericht op de veiligheid van zorg, veiligheid van werk, gebouwen en bedrijfsvoering.

Een integrale **veiligheidscommissie** bouwt aan een proactieve veiligheidscultuur, inventariseert risico's, zet acties uit en monitort deze weer. De hygiëne- en infectiepreventiecommissie is ook afgevaardigd in de veiligheidscommissie waardoor dit onderwerp als integraal wordt meegenomen in het veiligheidsbeleidsplan.

2.5 Stand van zaken op balansdatum

De besprekingen van het resultaat, de strategische ontwikkelingen en de risicoparagraaf geven een goed beeld voor de stand van zaken op balansdatum. Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden. In onderstaande tabel staat de solvabiliteitspositie van DGG weergegeven.

Solvabiliteit groep

Solvabiliteit groep	2017	2016
Solvabiliteit (totaal eigen vermogen/balanstotaal)	55,5 %	51,3 %
Vermogensratio (eigen vermogen/totaal opbrengsten)	87,3 %	81,8 %

2.6 Toekomst

Bij de toelichting op de strategie en ontwikkelingen in het verslagjaar zijn de speerpunten van het Strategisch Plan besproken, dit plan heeft een looptijd van 2017 tot en met 2020 en is dus ook richtinggevend voor de toekomst. De aldaar besproken thema's zijn relevant voor 2018 en volgende jaren.

In aanvulling hierop worden de volgende zaken kort toegelicht.

- Zoals toegelicht bij de risicoparagraaf zijn alle rechtspersonen van DrieGasthuizenGroep tot en met 2017 vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting. In 2018 vindt een herbeoordeling plaats.
- DrieGasthuizenGroep investeert ook in 2018 in vastgoed, zo wordt in het woonzorgcomplex Westerkade het aantal appartementen uitgebreid door de aankoop van de Begane Grond.
- Voor de nieuwbouw van Hoogstede is met de BNG een financieringsovereenkomst afgesloten. In 2018 wordt het laatste deel van de kredietfaciliteit geconsolideerd voor een bedrag van € 3 miljoen.
- De personeelsbezetting in de zorg- en dienstverlening is reeds toegelicht. Ook voor de ondersteunende processen wordt aandacht besteed aan een goede personeelsinvulling. Zo is een nieuwe controller aangetrokken wegens vertrek van de vorige functionaris. Op grond van de automatisering van processen zal zorgvuldig worden gekeken naar de benodigde kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbezetting.
- De rentabiliteit en de ontwikkeling van de omzet is afhankelijk van de tarieven en/of het zorgvolume die worden gecontracteerd met Zorgkantoor, gemeenten en zorgverzekeraars. Daarnaast kan door de arbeidsmarktproblematiek een loondruk ontstaan en bestaat de kans dat bij vacatures tegen hogere kosten moet worden ingeleend. Dit laatste heeft gevolgen voor de rentabiliteit. De beheersing van de vastgoedlasten is ook van belang doordat het intramurale vastgoed wordt gefinancierd op basis van de NHC. In dit verband worden investeringsplannen getoetst met bedrijfswaardeberekeningen en worden businesscases opgesteld ten behoeve van besluitvorming.

Arnhem, 22 mei 2018

A.G.R. Jansen
voorzitter raad van bestuur

C.M.W. Reesing-Som
lid raad van bestuur

3 Jaarrekening

INHOUDSOPGAVE		Pagina
3.1	Jaarrekening 2017	17
3.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2017	18
3.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2017	19
3.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	20
3.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	21
3.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017	29
3.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	36
3.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	37
3.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	38
3.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2017	39
3.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2017	40
3.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2017	49
3.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2017	50
3.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	51
3.1.14	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017	52
3.1.15	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa	56
3.1.16	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	57
3.1.17	Enkelvoudig mutatieoverzicht financiële vaste activa	58
3.1.18	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2017	59
3.2	Overige gegevens	61
3.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	62
3.2.2	Nevenvestigingen	62
3.2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62

3.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-17 €	31-dec-16 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	62.588.318	60.299.650
Financiële vaste activa	3	0	24.775
Totaal vaste activa		<u>62.588.318</u>	<u>60.324.425</u>
Viottende activa			
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	4	982.996	232.909
Debiteuren en overige vorderingen	5	3.337.706	7.215.610
Liquide middelen	6	2.593.776	5.586.607
Totaal viottende activa		<u>6.914.478</u>	<u>13.035.126</u>
Totaal activa		<u><u>69.502.796</u></u>	<u><u>73.359.551</u></u>
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal	7	45	45
Bestemmingsfondsen		5.722.750	4.918.543
Algemene en overige reserves		32.920.637	32.737.758
Totaal groepsvermogen		<u>38.643.432</u>	<u>37.656.346</u>
Voorzieningen	8	1.207.418	1.568.601
Langlopende schulden	9	18.662.875	19.995.042
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	10	10.989.071	14.139.562
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		<u>10.989.071</u>	<u>14.139.562</u>
Totaal passiva		<u><u>69.502.796</u></u>	<u><u>73.359.551</u></u>

3.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

	Ref.	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	13	40.320.862	38.297.288
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	14	420.619	2.199.905
Overige bedrijfsopbrengsten	15	3.538.012	5.533.389
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>44.279.493</u>	<u>46.030.582</u>
BEDRIJFSLASTEN			
Personeelskosten	16	31.608.460	33.327.390
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	17	3.288.745	3.084.202
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	18	428.823	-15.124
Overige bedrijfskosten	19	7.144.927	7.665.299
Som der bedrijfslasten		<u>42.470.955</u>	<u>44.061.767</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		1.808.538	1.968.815
Financiële baten en lasten	20	-821.452	-750.177
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>987.086</u></u>	<u><u>1.218.638</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		804.207	487.564
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		182.879	731.074
		<u>987.086</u>	<u>1.218.638</u>

3.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

	Ref.	2017		2016	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			1.808.538		4.177.559
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	17	3.288.747		3.084.202	
- waardeverandering materiële vaste activa	18	428.823		-15.124	
- mutaties voorzieningen	8	-361.183		146.929	
- boekresultaten afstoting vaste activa	15	<u>-125.290</u>		<u>-2.208.744</u>	
			3.231.097		1.007.263
Veranderingen in werkkapitaal:					
- vorderingen	5	3.877.904		5.207.060	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	4	-750.087		-275.398	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken, behoudens rekening courant-krediet)	10	<u>-1.378.918</u>		<u>164.173</u>	
			1.748.899		5.095.835
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>6.788.534</u>		<u>10.280.657</u>
Ontvangen interest	20	19.047		94.867	
Betaalde interest	20	<u>-812.858</u>		<u>-845.044</u>	
			-793.811		-750.177
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			<u>5.994.723</u>		<u>9.530.480</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-6.133.850		-23.271.277	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	<u>277.677</u>		<u>11.086.457</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-5.856.173		-12.184.820
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	9	3.500.000		0	
Verandering schulden aan kredietinstellingen	10	-1.799.214		4.299.722	
Aflossing langlopende schulden	9	<u>-4.832.167</u>		<u>-706.423</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-3.131.381		3.593.299
Mutatie geldmiddelen			<u><u>-2.992.831</u></u>		<u><u>938.959</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	6		5.586.607		4.647.648
Stand geldmiddelen per 31 december	6		<u>2.593.776</u>		<u>5.586.607</u>
Mutatie geldmiddelen			-2.992.831		938.959

Toelichting:

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

3.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Stichting DrieGasthuizenGroep is statutair (en feitelijk) gevestigd te Arnhem, op het adres Rijnstraat 71, en is geregistreerd onder KvK-nummer 09221030

DrieGasthuizenGroep heeft ten doel het zonder winstoogmerk aanbieden van huisvesting, begeleiding, verzorging, verpleging, thuiszorg, behandeling en welzijnsdiensten.

Stichting DrieGasthuizenGroep staat aan het hoofd van de DrieGasthuizenGroep te Arnhem.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

- vaste activa - bijzondere waardeverminderingen.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting DrieGasthuizenGroep zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting DrieGasthuizenGroep.

Stichting DrieGasthuizenGroep te Arnhem staat aan het hoofd van een groep waarvan verder deel uitmaken:

- Stichting Catharina te Arnhem;
  - Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen te Arnhem;
  - Steunstichting Arnhemse Gasthuizen te Arnhem;
  - Groot Gelre Beheer B.V. te Arnhem;
  - Thuiszorg Groot Gelre B.V. te Arnhem;
  - Groot Gelre Zorg B.V. te Arnhem.
  - Advies en Bemiddeling Thuiszorg Arnhem B.V. te Arnhem;
- Voor bovengenoemde B.V.'s bedraagt het aandeel in het geplaatste kapitaal 100%.

Op grond van artikel 7, lid 5 en 6, van de Regeling verslaggeving WTZi is de volgende stichting buiten de consolidatie gebleven:

- Steunstichting Arnhemse Gasthuizen te Arnhem.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Goodwill

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. De verkrijgingsprijs is hoger dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva en het meerdere is als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa.

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Stichting DrieGasthuizenGroep.

3.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief.

In het geval dat belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

In het geval dat de betaling van de kostprijs van een materieel vast actief plaats vindt op grond van een langere dan normale betalingstermijn, wordt de kostprijs van het actief gebaseerd op de contante waarde van de verplichting.

In het geval dat materiële vaste activa worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief, wordt de kostprijs van het materieel vast actief bepaald op basis van de reële waarde voor zover de ruiltransactie leidt tot een wijziging in de economische omstandigheden en de reële waarde van het verworven actief of van het opgegeven actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen : 2% / 5%
- Machines en installaties : 5% / 10%
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 10% / 20%

Groot onderhoud:

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Bij de bepaling van de contante waarde van de toekomstige kasstromen is in verband met de onzekerheden over de definitieve uitwerking van de beleidsvoornemens, de temporisering van de maatregelen, de gevolgen daarvan voor de omvang van de cliëntenpopulatie, de mogelijkheden tot externe verhuur van vrijgekomen appartementen e.d. een conservatief scenario uitgewerkt.

Intramuraal vastgoed

Stichting DrieGasthuizenGroep heeft de realiseerbare directe opbrengstwaarde bij verkoop en de contante waarde van de toekomstige kasstromen van haar zorgvastgoed benaderd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden (resultaat verantwoordelijke eenheden), en vergeleken met de boekwaarde van het vastgoed en de overige met de bedrijfsvoering samenhangende activa per 31 december 2017.

Belangrijke veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de benadering van de contante waarde van de kasstromen zijn:

- de resterende levensduur van de locaties (Klingelpoort tot en met 31-12-2064, Woonzorgcentrum Hoogstede tot en met 31-12-2067, Woonzorgcentrum Drie Gasthuizen tot 31-12-2035 en Verpleeghuis Heijendaal tot en met 30-6-2045);
- er wordt rekening gehouden met restwaarde grond voor de locaties Klingelpoort, Woonzorgcentrum Hoogstede en Verpleeghuis Heijendaal;
- productiewaarde ZZP's is bepaald op basis van de begroting 2018, rekening houdend met een afbouw van de ZZP's 2/3;
- de onderhoudskosten en variabele lasten zijn opgenomen voor het niveau welke noodzakelijk wordt geacht om het betreffende vastgoed tot aan het einde van de levensduur in gebruik te houden;
- de verhuuropbrengsten (Scheiden Wonen en Zorg) zijn opgenomen op basis van de begroting 2018 en de verwachtingen voor de komende jaren;
- de disconteringsvoet bedraagt 3,5 % (2016: 3,5 %), gebaseerd op de WACC (Weighted Average Cost of Capital).

Extramuraal vastgoed

De reële waarde van de woningen wordt afhankelijk gesteld van de voorgenomen bestemming van complexen. De reële waarde van de onroerende zaken in exploitatie bestemd voor de verhuur is de bedrijfswaarde. De onroerende zaken kunnen voor langere of kortere termijn voor verhuur worden aangehouden.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Indien wordt vastgesteld dat een in het verleden verantwoorde bijzondere waardevermindering niet meer bestaat of is afgenomen wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

De bedrijfswaarde wordt gevormd door de contante waarde van de geprognoseerde kasstromen uit hoofde van toekomstige exploitatieopbrengsten en toekomstige exploitatielasten over de geschatte resterende looptijd van de investering. Daarbij wordt rekening gehouden met de aard van het bezit.

Bij de bedrijfswaardeberekening gelden de volgende uitgangspunten:

- huurverhoging 2017 van 1,5%
- jaarlijkse huurverhoging van gemiddeld 2% (voorgaand jaar gemiddeld 2%)
- jaarlijkse huurderiving van 1% (voorgaand jaar 1%)
- jaarlijkse stijging van de variabele lasten van gemiddeld 2% (voorgaand jaar gemiddeld 2%)
- genormeerde variabele lasten (OZB, verzekering, algemeen beheer en inclusief klacht- en mutatieonderhoud) van € 3.837 per verhuureenheid ten aanzien van periode Strategisch plan (2017-2020), daarna € 3.174 (voorgaand jaar € 3.209 per verhuureenheid)
- genormeerde kosten van planmatig onderhoud per verhuureenheid van € 695 gemiddeld per jaar gebaseerd op de MJOB (meerjaren onderhoudsbegroting) gecorrigeerd voor investeringen (voorgaand jaar: € 695)
- restwaarde op basis van de geschatte grondwaarde aan het einde van de exploitatieperiode (voorgaand jaar tevens restwaarde grond)
- de verwachte opbrengstwaarde bij verkoop is niet ingerekend (voorgaand jaar idem)
- een disconteringsvoet van 3,5% (voorgaand jaar 3,5%) voor woningen gebaseerd op WACC (Weighted Average Cost of Capital)
- de periode waarover contant wordt gemaakt loopt parallel met de geschatte resterende levensduur van de complexen/investering (variërend van 25 tot 50 jaar), de minimale levensduur is gesteld op 25 jaar vanaf het moment van oplussen of 50 jaar vanaf bouwjaar.

De kasstroomprognoses zijn gebaseerd op redelijke en onderbouwde veronderstellingen die de beste schatting van de directie weergeven van de economische omstandigheden die van toepassing zullen zijn gedurende de resterende levensduur van het actief.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

De waardering van de voorraad wordt, onder meer vanwege het beperkte materieel belang, op nihil gesteld.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Stichting DrieGasthuizenGroep heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt bepaald op basis van een individuele beoordeling van de vordering.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet voor de voorziening uitgestelde beloningen is 2,25% (2016: 2,25%). Voor de overige voorzieningen is vanwege de relatief korte looptijd een disconteringsvoet van 0% toegepast.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening uitgestelde beloningen:

De voorziening voor uitgestelde beloningen betreft een voorziening voor jubileumuitkeringen bij 12½-, 25- en 40-jarig dienstverband en uitkeringen bij pensioen, uit hoofde van cao-bepalingen en gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde met een disconteringsvoet van 2,25%.

Voorziening reorganisatie:

Deze voorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie en is gevormd voor die groep medewerkers waarvoor een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. De omvang van de voorziening en de hoogte van de dotatie wordt berekend op basis van de afspraken conform het sociaal plan en een inschatting van de overige kosten. De reorganisatievoorziening is een schatting van middelen die noodzakelijk zijn om de reorganisatie door te voeren. De reorganisatievoorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening arbeidsongeschiktheidskosten:

Deze voorziening is opgenomen ter dekking van de kosten van medewerkers die langdurig ziek zijn en naar verwachting zullen instromen in de WIA. Er is geen verzekering afgesloten ter dekking van de hiermee samenhangende kosten. De voorziening is bepaald rekening houdend met de kans van instroom in de WIA, berekend tegen 100% salariskosten in het eerste jaar en 70% in het tweede jaar, verhoogd met sociale lasten. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Voorziening verlieslatend contract:

Stichting Catharina heeft een huurcontract afgesloten met een resterende looptijd per balansdatum van 24 maanden waarbij een negatief verschil ontstaat tussen de door stichting Catharina na de balansdatum te ontvangen prestatie en de door haar na de balansdatum te betalen huurverplichting. Voor dit negatieve verschil is een voorziening opgenomen. Bij de berekening van de voorziening is rekening gehouden met de onvermijdbare kosten.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

3.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievoorziening. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Stichting DrieGasthuizenGroep heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting DrieGasthuizenGroep. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting DrieGasthuizenGroep betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2017 bedroeg de actuele dekkingsgraad 101,1%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar aan het vereiste niveau van de dekkingsgraad te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting DrieGasthuizenGroep heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting DrieGasthuizenGroep heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

3.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de segmenten intramuraal, thuiszorg, woningstichting en holding.

- Stichting Catharina omvat het segment intramuraal
- Groot Gelre Beheer B.V. en haar dochters omvat het segment extramuraal.

De overige activiteiten zijn verantwoord onder het segment woningstichting en holding.

3.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen.

3.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

2.1.4.6 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

2.1.4.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	0	0
Totaal immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	0	345.012
Af: afschrijvingen	0	345.012
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.6.

De goodwill is op basis van de economische levensduur afgeschreven in 5 jaar.

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	51.597.104	46.301.244
Machines en installaties	7.622.139	5.295.577
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	2.550.397	2.801.605
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	818.678	5.901.224
Totaal materiële vaste activa	<u>62.588.318</u>	<u>60.299.650</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>		
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	60.299.650	50.814.121
Bij: investeringen	7.403.793	23.271.277
Af: afschrijvingen	3.220.423	2.714.415
Af: bijzondere waardeverminderingen	428.823	0
Bij: terugname bijzondere waardeverminderingen	0	15.124
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	1.465.879	11.086.457
Boekwaarde per 31 december	<u>62.588.318</u>	<u>60.299.650</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.7.

Stichting DrieGasthuizenGroep heeft het juridisch en economisch eigendom van de materiële vaste activa.

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht van de langlopende leningen in bijlage 3.1.9.

Voor het boekjaar 2017 is de bedrijfswaarde voor de intramurale locaties bepaald. De bedrijfswaarde is op locatieniveau vergeleken met de boekwaarde. De bedrijfswaarde in het verslagjaar bedraagt € 41.922.160 (vorig jaar: € 43.218.181).

Bij de kasstroom genererende eenheid Huis en Haard is de bedrijfswaarde (€ 14.008.542) lager dan de boekwaarde (€ 14.443.030). Dit heeft in 2017 geresulteerd in een bijzondere waardevermindering van € 253.823.

Het totaal van de bijzondere waardeverminderingen tot en met 2017 is € 434.488.

Voor het boekjaar 2017 is de bedrijfswaarde van de afzonderlijke extramurale vastgoedcomplexen opnieuw berekend. De uitkomsten hiervan zijn op complexniveau vergeleken met de boekwaarde. De bedrijfswaarde in het verslagjaar bedraagt € 43.626.000 (vorig jaar: € 42.121.000). Dit is een stijging van € 1.505.000 ten opzichte van de bedrijfswaarde ultimo het vorige verslagjaar.

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Vordering op grond van compensatieregeling	0	24.775
Totaal financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>24.775</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	24.775	49.550
(Terugnname) waardeverminderingen	-24.775	-24.775
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>24.775</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.8.
In de nacalculatie 2011 is de boekwaarde van gebouwen welke zijn gesloopt opgenomen onder de compensatieregeling vaste activa. Deze aanvraag is gehonoreerd in 2012, de boekwaarde valt in zes jaarlijkse termijnen van 2012 tot en met 2017 vrij.

4. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot Wlz

	<u>t/m 2016</u>	<u>2017</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€
Saldo per 1 januari	232.909		232.909
Financieringsverschil boekjaar		995.541	995.541
Correcties voorgaande jaren	321.052		321.052
Betalingen/ontvangsten	<u>-566.506</u>		<u>-566.506</u>
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>-245.454</u>	995.541	<u>750.087</u>
Saldo per 31 december	<u>-12.545</u>	<u>995.541</u>	<u>982.996</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Stichting Catharina	c	a
Groot Gelre Beheer B.V.	c	a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Waarvan gepresenteerd als:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	982.996	232.909
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	0
	<u>982.996</u>	<u>232.909</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	23.200.122	22.043.825
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	196.734	2.002.496
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	22.401.315	23.825.233
Totaal financieringsverschil	<u>995.541</u>	<u>221.088</u>

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

5. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	1.342.374	1.741.768
Nog te factureren omzet	1.338.962	1.291.263
Vorderingen op groepsmaatschappijen:		
Rekening-courant Steunstichting Arnhemse Gasthuizen	0	3.570.487
Overige overlopende activa	73.699	67.943
Vooruitbetaalde bedragen	272.433	419.313
Overige nog te ontvangen bedragen	310.238	124.836
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>3.337.706</u>	<u>7.215.610</u>

Toelichting:

Er is € 14.902 (2016: €14.866) in mindering gebracht op de vorderingen op debiteuren voor mogelijke oninbaarheid.

In het boekjaar is aan de groepsstichtingen 0,2% rente over de rekening-courant posities berekend. Er zijn geen zekerheden verstrekt en er is geen aflossingsschema overeengekomen.

De opbrengsten uit verkoop onroerend goed zijn bij de Steunstichting Arnhemse Gasthuizen op een spaarrekening gezet vanwege de relatief gunstige rentefaciliteiten.

6. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Bankrekeningen	2.593.474	5.584.913
Kassen	302	1.694
Totaal liquide middelen	<u>2.593.776</u>	<u>5.586.607</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

De gemiddelde rentevergoeding bedroeg in 2017 voor bedrijfspaarrekeningen 0,1%.

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

7. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Kapitaal	45	45
Bestemmingsreserves	0	0
Bestemmingsfondsen	5.722.750	4.918.543
Algemene en overige reserves	<u>32.920.637</u>	<u>32.737.758</u>
Totaal groepsvermogen	<u><u>38.643.432</u></u>	<u><u>37.656.346</u></u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2017</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	45	0	0	45
Totaal kapitaal	<u>45</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>45</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2017</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten	4.918.543	804.207	0	5.722.750
Totaal bestemmingsfondsen	<u>4.918.543</u>	<u>804.207</u>	<u>0</u>	<u>5.722.750</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2017</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:	32.737.758	182.879	0	32.920.637
Totaal algemene en overige reserves	<u>32.737.758</u>	<u>182.879</u>	<u>0</u>	<u>32.920.637</u>

8. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-17</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-17</u>
	€	€	€	€	€
Reorganisatievoorziening	584.462	16.380	176.693	49.695	374.454
Voorziening uitgestelde beloningen	214.375	35.834	6.618	37.618	205.973
Voorziening arbeidsongeschiktheidskosten	210.602	206.539	184.404	23.993	208.744
Voorziening verlieslatend contract	559.162	45.472	186.387	0	418.247
Totaal voorzieningen	<u>1.568.601</u>	<u>304.225</u>	<u>554.102</u>	<u>111.306</u>	<u>1.207.418</u>

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

31-12-2017

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	569.609
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	637.809
hiervan > 5 jaar	194.481

Toelichting per categorie voorziening:

De reorganisatievoorziening is bestemd voor de kosten van afvloeiing medewerkers als gevolg van de reorganisatie.
 De voorziening uitgestelde beloningen is bestemd voor uitkeringen bij dienstjubilea volgens de cao en is berekend volgens blijfkansberekeningen en een disconteringsvoet.
 De voorziening arbeidsongeschiktheidskosten is bestemd voor de salariskosten van medewerkers waarvoor de verwachting aanwezig is dat zij na twee jaar instromen in de WIA.
 De voorziening verlieslatend contract is bestemd voor de doorlopende huurverplichtingen (t/m 1 januari 2020) voor de locatie Op de Beek. De locatie Op de Beek is eind 2016 buiten gebruik gesteld.

9. Langlopende schulden (nog voor meer dan één jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Schulden aan banken	11.335.375	9.285.042
Overige langlopende schulden	7.327.500	10.710.000
	18.662.875	19.995.042

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	20.709.180	21.608.252
Bij: nieuwe leningen	3.500.000	0
Af: aflossingen	4.714.138	899.072
	19.495.042	20.709.180
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	832.167	714.138
	18.662.875	19.995.042

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	832.167	714.138
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	18.662.875	19.995.042
hiervan > 5 jaar	15.235.741	17.079.044

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.

De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting:

De volgende zekerheden zijn verstrekt:

- Rabobank: hypothecaire zekerheid op Rosendaalseweg/Bosweg 485 ad € 7.309.409 en verpanding inventaris
- Gemeente Arnhem: lening verstrekt ter financiering nieuwbouw Heijendaal, onder verpanding van eerste hypotheek
- BNG: hypothecaire zekerheid op onroerende zaken van WZC Hoogstede en Hoogstede ad € 11.000.000

In de overige langlopende schulden is een lening met een verbonden partij van € 1.825.176 opgenomen. Voor deze lening is geen aflossingsschema overeengekomen en zijn geen zekerheden gesteld.

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.

Het kortlopend deel van de langlopende schulden is verantwoord onder de kortlopende schulden.

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

10. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	2.503.664	4.302.878
Crediteuren	1.058.282	2.469.436
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	832.167	714.138
Belastingen en premies sociale verzekeringen	750.774	1.634.886
Schulden terzake pensioenen	228.143	603.807
Nog te betalen salarissen	411.669	845.098
Overige schulden:		
Schulden aan participanten:		
Rekening-courant ParaGo	0	21.496
Rekening-courant Steunstichting Arnhemse Gasthuizen	806.185	0
Nog te verrekenen zorgverzekeraars	100.267	188.730
Nog te betalen kosten:		
Te betalen kosten	857.765	903.623
Energiekosten	48.913	71.419
Fonds SOZDGG	25.175	40.175
Vooruitontvangen opbrengsten:		
Vooruitontvangen bijdragen gemeente Arnhem	900.000	0
Diverse posten	242.039	204.598
Vakantiegeld / Eindejaarsuitkering	1.037.207	910.318
Vakantiedagen	988.974	1.058.754
Overige overlopende passiva:		
Nog te betalen rentekosten	197.847	170.206
Totaal overige kortlopende schulden	<u>10.989.071</u>	<u>14.139.562</u>

Toelichting:

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij BNG bedraagt per 31 december 2017 € 2.503.664. Dit krediet is afgesloten omdat vanuit het lange termijn liquiditeitsbeleid bancaire financiering van nieuwbouw Huis en Haard Hoogstede noodzakelijk is.

In het boekjaar is aan de groepsstichtingen 0,2% rente over de rekening-courant posities berekend. Er zijn geen zekerheden verstrekt en er is geen aflossingsschema overeengekomen.

11. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage gedurende de rentevaste periode, deze varieert van 5 tot 15 jaar. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

3.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

12. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Huurovereenkomsten

Met Dantuma is een huurovereenkomst afgesloten voor huur van printer- en kopieerapparatuur. De huurovereenkomst loopt tot 20 januari 2019. Op 31 december 2017 is de huurverplichting 13 maanden en bedraagt de totale waarde van deze overeenkomst € 44.000.

Met Steunstichting Arnhemse Gasthuizen zijn huurovereenkomsten afgesloten voor de huur van kantoorruimte en winkelruimte. De huurovereenkomst voor kantoorruimte loopt tot 1 mei 2020. Op 31 december 2017 is de restant huurperiode 28 maanden en de huurverplichting van de overeenkomst bedraagt € 116.293 (op basis van een huur ad € 12.460 per kwartaal). De huurovereenkomst voor winkelruimte loopt tot 1 november 2020. Op 31 december 2017 is de restant huurperiode 34 maanden en de huurverplichting van de overeenkomst bedraagt € 63.400 (op basis van een huuropbrengst ad € 5.594 per kwartaal).

De bedrijfsruimte, gelegen aan de Broekstraat 2 te Arnhem is gehuurd. De huurovereenkomst is aangegaan voor een periode van 5 jaar en kan verlengd worden met een periode van telkens 1 jaar. De jaarlijkse huurprijs bedraagt € 5.632 en wordt jaarlijks geïndexeerd. Op 31 december 2017 is de huurverplichting 59 maanden en bedraagt de waarde van deze overeenkomst € 27.690.

De huurverplichtingen hebben een looptijd korter dan 5 jaar.

Bruikleenovereenkomst Drie Gasthuizen

Het woonzorgcentrum Drie Gasthuizen is gevestigd op grond die in bruikleen uitgegeven is door Steunstichting Arnhemse Gasthuizen. De bruikleenovereenkomst dateert van 2 mei 1992 en is uitgegeven voor onbepaalde tijd, hiervoor is Stichting Catharina jaarlijks een vergoeding van € 0,45 verschuldigd.

Erfpacht Watergaerde

De appartementen van Watergaerde zijn gebouwd op de grond die in erfpacht is uitgegeven door de Steunstichting Arnhemse Gasthuizen. Hiervoor betaalt de Stichting een jaarlijkse canon van € 16.272 en deze canon wordt eens per drie jaar geïndexeerd.

Economisch eigendom

Het economisch eigendom van de Beukenlaan en de Schelmseweg ligt bij de Steunstichting Arnhemse Gasthuizen. Het juridisch eigendom blijft bij Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen. Deze overdracht is gedaan uit het oogpunt van het strategisch beleid waarbij de hoeven en landerijen zijn ondergebracht bij Steunstichting Arnhemse Gasthuizen.

Integrale belastingplicht

De belastingdienst heeft op 5 november 2015 een definitief standpunt ingenomen ten aanzien van de mogelijke belastingplicht voor de vennootschapsbelasting van Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen, Stichting Catharina en Groot Gelre Beheer B.V. Genoemde organisaties zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting tot en met 2017. Na 2017 vindt een herbeoordeling plaats.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Met ingang van 2 december 2011 vormen Stichting DrieGasthuizenGroep, Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen, Stichting Catharina en Groot Gelre Beheer B.V. en haar dochtermaatschappijen samen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, ieder is afzonderlijk hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van deze fiscale eenheid.

Investeringsverplichting

In 2017 is Stichting DrieGasthuizenGroep verplichtingen aangegaan in het kader van de de begane grond Westerkade. Ultimo 2017 bedraagt de resterende verplichting € 375.000.

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren, zorgverzekeraars en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn voornamelijk onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

3.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>				20,0%		

3.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	64.563.087	12.030.755	8.283.774	7.144.750	0	92.022.366
- cumulatieve herwaarderingen	1.632.653	-29.342	0	-1.243.526	0	359.785
- cumulatieve afschrijvingen	19.894.496	6.705.836	5.482.169	0	0	32.082.501
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>46.301.244</u>	<u>5.295.577</u>	<u>2.801.605</u>	<u>5.901.224</u>	<u>0</u>	<u>60.299.650</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	7.682.606	2.992.429	541.361	-3.812.603	0	7.403.793
- afschrijvingen	1.898.576	588.063	733.784	0	0	3.220.423
- bijzondere waardeverminderingen	351.019	77.804	0	0	0	428.823
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	2.464.627	335.473	2.948.760	0	0	5.748.860
.cumulatieve afschrijvingen	2.464.627	335.473	2.948.760	0	0	5.748.860
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	358.210	0	182.973	1.269.943	0	1.811.126
cumulatieve afschrijvingen	221.059	0	124.188	0	0	345.247
per saldo	<u>137.151</u>	<u>0</u>	<u>58.785</u>	<u>1.269.943</u>	<u>0</u>	<u>1.465.879</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>5.295.860</u>	<u>2.326.562</u>	<u>-251.208</u>	<u>-5.082.546</u>	<u>0</u>	<u>2.288.668</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	69.422.856	14.687.711	5.693.402	2.062.204	0	91.866.173
- cumulatieve herwaarderingen	1.632.653	-29.342	0	-1.243.526	0	359.785
- cumulatieve afschrijvingen	19.458.405	7.036.230	3.143.005	0	0	29.637.640
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>51.597.104</u>	<u>7.622.139</u>	<u>2.550.397</u>	<u>818.678</u>	<u>0</u>	<u>62.588.318</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2% - 20%	5% - 20%	10% - 50%	0%		

Het afschrijvingspercentage is in een aantal gevallen aangepast in verband met een aanpassing van de economische levensduur.

3.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	0	0	0	24.775	0	24.775
(Terugname) waardeverminderingen		0	0	-24.775	0	-24.775
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

BIJLAGE

3.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2016	Nieuwe leningen in 2017	Aflossing in 2017	Restschuld 31 december 2017	Rest schuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflos- sings- wijze	Aflos- sing 2018	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€	€		€	
RABO 3039927000	30-jun-92	7.309.409	40	hypothecair	3,34%	2.516.504	0	106.638	2.409.866	1.771.398	13	schema ¹	108.000	hypothec
Gemeente Arnhem nr. 3039	1-dec-05	15.300.000	40	hypothecair	4,29%	11.092.500	0	3.382.500	7.710.000	5.797.500	28	lineair	382.500	hypothec
BNG 40.109416	2-jan-15	4.500.000	20	hypothecair	3,02%	4.275.000	0	225.000	4.050.000	2.925.000	17	lineair	225.000	hypothec
BNG 40.111033	03-07-17	3.500.000	10	hypothecair	2,75%	0	3.500.000	0	3.500.000	2.916.667	15	lineair	116.667	hypothec
Steunst. AG	1-jan-11	12.025.000	10	onderhands	4,00%	2.825.176	0	1.000.000	1.825.176	1.825.176	4	bullet	0	geen
Totaal						20.709.180	3.500.000	4.714.138	19.495.042	15.235.741			832.167	

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

3.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

SEGMENT INTRAMURAAL

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	24.238.259	21.565.515
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	381.998	2.164.815
Overige bedrijfsopbrengsten	438.411	2.402.162
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>25.058.668</u>	<u>26.132.492</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	15.829.909	16.782.582
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	1.922.116	1.750.272
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	253.823	-15.124
Overige bedrijfskosten	5.535.336	5.699.124
Som der bedrijfslasten	<u>23.541.184</u>	<u>24.216.854</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	1.517.484	1.915.638
Financiële baten en lasten	-714.716	-706.956
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>802.768</u></u>	<u><u>1.208.682</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	802.768	1.208.682
	<u><u>802.768</u></u>	<u><u>1.208.682</u></u>

3.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

SEGMENT EXTRAMURAAL

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16.135.576	16.731.773
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	38.621	35.090
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>16.174.197</u>	<u>16.766.863</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	15.250.475	15.986.219
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	77.518	89.334
Overige bedrijfskosten	842.625	1.065.222
Som der bedrijfslasten	<u>16.170.618</u>	<u>17.140.775</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	3.579	-373.912
Financiële baten en lasten	-2.140	-420
Vennootschapsbelasting	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u>1.439</u>	<u>-374.332</u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	1.439	-374.332
	<u>1.439</u>	<u>-374.332</u>

3.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

SEGMENT WONINGSTICHTING/HOLDING

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Overige bedrijfsopbrengsten	3.046.628	3.131.227
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>3.046.628</u>	<u>3.131.227</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	528.076	551.119
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	1.289.111	1.244.596
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	175.000	0
Overige bedrijfskosten	766.966	908.422
Som der bedrijfslasten	<u>2.759.153</u>	<u>2.704.137</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	287.475	427.090
Financiële baten en lasten	-104.596	-42.802
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>182.879</u></u>	<u><u>384.288</u></u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	0	-345.012
Algemene / overige reserves	182.879	729.300
	<u><u>182.879</u></u>	<u><u>384.288</u></u>

3.1.10.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
SEGMENT INTRAMURAAL	802.768	1.208.682
SEGMENT EXTRAMURAAL	1.439	-374.332
SEGMENT WONINGSTICHTING/HOLDING	182.879	384.288
	<u>987.086</u>	<u>1.218.638</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>987.086</u>	<u>1.218.638</u>

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

13. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	6.879.164	6.018.008
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	23.200.122	22.043.825
Opbrengsten Wmo Huishoudelijke zorg	8.801.009	8.799.073
Opbrengsten Wmo	687.557	844.101
Overige zorgprestaties	431.958	669.692
Correctie wettelijk budget voor aanvaardbare kosten voorgaande jaren	321.052	-77.411
Totaal	<u>40.320.862</u>	<u>38.297.288</u>

14. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	196.734	2.002.496
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	79.826	87.985
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten (exclusief Wmo en Jeugdwet)	25.310	40.455
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	118.749	68.969
Totaal	<u>420.619</u>	<u>2.199.905</u>

Toelichting:

Vanaf 2017 valt het eerstelijnsverblijf onder opbrengsten zorgverzekeringswet. In 2016 werd dit product vergoed middels een subsidieregeling van het zorgkantoor en verantwoord onder subsidies Wlz/Zvw-zorg.

Onder subsidies Wlz/Zvw-zorg zijn de opbrengsten uit de subsidieregeling extramurale behandeling opgenomen.

15. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige dienstverlening:		
Administratieve diensten	4.396	25.203
Restauratieve voorzieningen	11.333	20.869
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Verkoop onroerend goed	125.290	2.208.744
Verhuur onroerend goed	3.308.521	3.192.618
Zorggerelateerde opbrengsten	78.431	85.955
Overige opbrengsten	10.041	0
Totaal	<u>3.538.012</u>	<u>5.533.389</u>

Toelichting:

In december 2016 heeft, met goedkeuring van het College Sanering Zorginstellingen, de juridische overdracht plaatsgevonden van "De Paasberg" Bronbeeklaan 66 Arnhem van Stichting Catharina aan Steunstichting Arnhemse Gasthuizen. De overdracht is tegen de getaxeerde waarde, de boekwinst bedraagt € 1.992.816.

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

16. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	21.291.909	22.047.153
Sociale lasten	3.547.220	3.675.832
Pensioenpremies	1.638.236	1.556.167
Andere personeelskosten	1.019.862	1.042.117
Loonsubsidies	-86.450	-89.016
Dotatie / vrijval voorzieningen	142.231	271.838
Subtotaal	<u>27.553.008</u>	<u>28.504.091</u>
Personeel niet in loondienst	4.055.452	4.823.299
Totaal personeelskosten	<u><u>31.608.460</u></u>	<u><u>33.327.390</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Intramuraal	389	414
Extramuraal	244	242
Woningstichting / holding	10	9
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>643</u>	<u>665</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

In 2017 is 14,3 fte (2016: 14,3 fte) doorberekend aan de VOF ParaGo. De doorberekende kosten zijn verantwoord onder lonen, salarissen en sociale lasten.

17. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	345.012
- materiële vaste activa	3.263.970	2.714.415
- financiële vaste activa	24.775	24.775
Totaal afschrijvingen	<u><u>3.288.745</u></u>	<u><u>3.084.202</u></u>

18. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	428.823	-15.124
Totaal	<u><u>428.823</u></u>	<u><u>-15.124</u></u>

Toelichting:

De bedrijfswaarde van de kasstroomgenererende eenheid Klingelpoort/Hoogstede is evenals in 2016 lager dan de boekwaarde. In het boekjaar 2017 heeft dit geresulteerd in een bijzondere waardevermindering van € 253.823. De totale waardevermindering tot en met 2017 bedraagt € 434.488.

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	1.844.205	1.542.817
Algemene kosten	3.005.801	3.402.924
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	912.206	900.994
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	782.579	768.223
- Energiekosten gas	239.818	345.557
- Energiekosten stroom	189.967	265.889
Subtotaal	<u>1.212.364</u>	<u>1.379.669</u>
Huur en leasing	176.895	425.334
Boekresultaat materiële vaste activa	-6.544	13.561
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>7.144.927</u></u>	<u><u>7.665.299</u></u>

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rentebaten	19.047	94.867
Rentelasten	-840.499	-845.044
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-821.452</u></u>	<u><u>-750.177</u></u>

21. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Catharina van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Catharina is € 166.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

1. Bezoldiging topfunctionarissen**1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling**

bedragen x € 1	A.G.R. Jansen voorzitter raad van bestuur	C.M.W. Reesing-Som lid raad van bestuur
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel WNT-maximum	166.000	83.682
Beloning	133.451	53.298
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	11.024	5.487
<i>Subtotaal</i>	144.475	58.785
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	144.475	58.785
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	
Beloning	133.248	
Belastbare onkostenvergoedingen	0	
Beloningen betaalbaar op termijn	14.502	
Totaal bezoldiging 2016	147.750	

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	T.R. Doesburg voorzitter toezichthouder	J.J.K. Gerards lid toezichthouder	A.Maussart lid toezichthouder
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12
Individueel WNT-maximum	24.900	16.600	8.368
Beloning	20.250	14.000	7.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	20.250	14.000	7.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	20.250	14.000	7.000
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.
Beloning	18.000	12.000	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	18.000	12.000	0

3.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

bedragen x € 1	M.H.A.E. Sweere lid toezichthouder	D.H. van Uiter vice-voorzitter toezichthouder
Functiegegevens	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2017		
Individueel WNT-maximum	16.600	16.600
Beloning	14.000	16.600
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
<i>Subtotaal</i>	14.000	16.600
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	14.000	16.600
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	12.000	12.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Totaal bezoldiging 2016	12.000	12.000

23. Honoraria accountant

	2017	2016
	€	€
De honoraria van de accountant over 2017 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	108.779	105.633
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	29.282	28.435
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	138.061	134.068

24. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders die in het kader van de WNT verantwoord worden, is opgenomen onder punt 22.

3.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	191.289	112.628
Financiële vaste activa	3	2.901.465	2.900.026
Totaal vaste activa		<u>3.092.754</u>	<u>3.012.654</u>
Vlottende activa			
Debiteuren en overige vorderingen	4	521.860	675.784
Liquide middelen	5	287.792	53.794
Totaal vlottende activa		<u>809.652</u>	<u>729.578</u>
Totaal activa		<u><u>3.902.406</u></u>	<u><u>3.742.232</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene en overige reserves	6	-282.468	-283.907
Totaal eigen vermogen		<u>-282.468</u>	<u>-283.907</u>
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	7	4.184.874	4.026.139
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		<u>4.184.874</u>	<u>4.026.139</u>
Totaal passiva		<u><u>3.902.406</u></u>	<u><u>3.742.232</u></u>

3.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2017

	<u>Ref.</u>	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	8	0	0
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9	22.693	365.594
Overige bedrijfskosten	10	-29.565	-41.478
Som der bedrijfslasten		<u>-6.872</u>	<u>324.116</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		6.872	-324.116
Financiële baten en lasten	11	-5.433	-408.238
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>1.439</u></u>	<u><u>-732.354</u></u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Onttrekking:		
Algemene / overige reserves	<u>1.439</u>	<u>-732.354</u>
	<u><u>1.439</u></u>	<u><u>-732.354</u></u>

3.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

3.1.13.1 Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, waaronder Richtlijn 655.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

3.1.13.2 Afwijkingen in waarderingsgrondslagen enkelvoudige jaarrekening

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze netto vermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de DrieGasthuizenGroep.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de stichting geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van de voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

3.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

ACTIVA**1. Immateriële vaste activa**

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	0	0
Totaal immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	0	345.012
Af: afschrijvingen	0	345.012
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.15.

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	191.289	112.628
Totaal materiële vaste activa	<u>191.289</u>	<u>112.628</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	112.628	128.810
Bij: investeringen	102.536	6.173
Af: afschrijvingen	23.875	22.355
Boekwaarde per 31 december	<u>191.289</u>	<u>112.628</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.16.

3.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2.901.465	2.900.026
Totaal financiële vaste activa	<u>2.901.465</u>	<u>2.900.026</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	2.900.026	3.287.368
Correctie beginbalans	0	0
Resultaat deelnemingen	1.439	-387.342
Boekwaarde per 31 december	<u>2.901.465</u>	<u>2.900.026</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 3.1.17.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

<u>Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon</u>	<u>Kernactiviteit</u>	<u>Verschaft kapitaal</u>	<u>Kapitaalbelang (in %)</u>
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:			
Groot Gelre Beheer B.V.	Thuiszorg	18.000	100% direct
Thuiszorg Groot Gelre B.V.	Thuiszorg	18.100	100% indirect
Groot Gelre Zorg B.V.	Thuiszorg	18.000	100% indirect
Advies en Bemiddeling Thuiszorg Arnhem B.V.	Bemiddeling Thuiszorg	18.000	100% indirect

4. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Vorderingen op groepsmaatschappijen	512.284	666.565
Vooruitbetaalde bedragen	9.576	6.918
Overige overlopende activa		2.301
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>521.860</u>	<u>675.784</u>

Toelichting:

Er is geen voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht op de vorderingen.

5. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Bankrekeningen	287.792	53.794
Totaal liquide middelen	<u>287.792</u>	<u>53.794</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

3.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

6. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Algemene en overige reserves	-282.468	-283.907
Totaal eigen vermogen	<u>-282.468</u>	<u>-283.907</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2017</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2017</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Bestemmingsfonds	-289.870	1.439	0	-288.431
Overige reserves:				
Overige reserves:	5.963	0	0	5.963
Totaal algemene en overige reserves	<u>-283.907</u>	<u>1.439</u>	<u>0</u>	<u>-282.468</u>

Toelichting:

Het enkelvoudige eigen vermogen van Stichting DrieGasthuizenGroep is ultimo 2017 negatief. De mutatie heeft betrekking op het resultaat deelnemingen. De verwachting bestaat dat het resultaat deelnemingen de komende jaren positief zal zijn. Hierdoor zal het eigen vermogen in de komende jaren weer naar een positief saldo groeien.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2017 en resultaat over 2017

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	-282.468	1.439
- Stichting Catharina	6.029.948	802.768
- Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen	32.895.941	182.879
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>38.643.421</u>	<u>987.086</u>

Toelichting:

In het enkelvoudig vermogen en resultaat zijn het vermogen en resultaat van Stichting Catharina en Stichting DrieGasthuizenGroep Zorgvriendelijke appartementen niet verwerkt als gevolg van een stichtingstructuur.

3.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

7. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Crediteuren	52.454	52.085
Belastingen en premies sociale verzekeringen	12.028	14.964
Overige schulden:		
Schulden aan groepsmaatschappijen	673.060	828.260
Steunstichting Arnhemse Gasthuizen	3.380.752	3.079.871
Vooruitontvangen opbrengsten:		
Diversen	1.548	1.548
Vakantiegeld	13.383	9.492
Vakantiedagen	20.962	29.442
Eindejaarsuitkering	1.854	0
Overige overlopende passiva:		
Diversen	28.833	10.477
Totaal overige kortlopende schulden	<u>4.184.874</u>	<u>4.026.139</u>

Toelichting:

In het verslagjaar is aan de groepsstichtingen 0,2% (2016: 0,5%) rente over de rekening-courant posities berekend. Er zijn geen zekerheden verstrekt en er is geen aflossingsschema overeengekomen.

3.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- terugname bijz. waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	1.881.888	0	1.881.888
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Afschrijvingspercentage				20,0%		

3.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	0	0	152.658	0	0	152.658
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	40.030	0	0	40.030
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>112.628</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>112.628</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	102.536	0	0	102.536
- afschrijvingen	0	0	23.875	0	0	23.875
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>78.661</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>78.661</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	0	0	255.194	0	0	255.194
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	63.905	0	0	63.905
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>191.289</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>191.289</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>			10% / 20%			

3.1.17 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	2.900.026	0	0	0	0	0	0	2.900.026
Resultaat deelnemingen	1.439	0						1.439
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>2.901.465</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.901.465</u>

3.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

8. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	59.068	-18
Andere personeelskosten	25.201	7.488
Doorberekende personeelskosten aan groepsmaatschappijen	<u>-84.269</u>	<u>-7.470</u>
Subtotaal	0	0
Personeel niet in loondienst	0	0
Totaal personeelskosten	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:	3	2
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>3</u>	<u>2</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

9. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	345.012
- materiële vaste activa	22.693	20.582
Totaal afschrijvingen	<u><u>22.693</u></u>	<u><u>365.594</u></u>

Toelichting:

De afschrijving immateriële vaste activa betreft de afschrijving goodwill als gevolg van de acquisitie van Groot Gelre Beheer B.V. per december 2011. Ultimo 2016 is de goodwill volledig afgeschreven.

10. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Algemene kosten	169.500	130.653
Huur en leasing		0
Doorberekening kosten aan groepsmaatschappijen	-199.065	-172.131
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>-29.565</u></u>	<u><u>-41.478</u></u>

11. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Resultaat deelnemingen	1.439	-387.342
Subtotaal financiële baten	<u>1.439</u>	<u>-387.342</u>
Rentelasten groepsmaatschappijen	-6.872	-20.896
Subtotaal financiële lasten	<u>-6.872</u>	<u>-20.896</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-5.433</u></u>	<u><u>-408.238</u></u>

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting DrieGasthuizenGroep heeft de jaarrekening 2017 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 22 mei 2018.

De raad van toezicht van Stichting DrieGasthuizenGroep heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 22 mei 2018.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 3.1.2.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Ondertekening door bestuurder en toezichthouders

W.G.
A.G.R. Jansen 22 mei 2018
voorzitter raad van bestuur

W.G.
C.M.W. Reesing-Som 22 mei 2018
lid raad van bestuur

W.G.
T.R. Doesburg 22 mei 2018
voorzitter RvT

W.G.
A. Maussart 22 mei 2018
lid RvT

W.G.
M.H.A.E. Sweere 22 mei 2018
lid RvT

W.G.
D.H. van Uitert 22 mei 2018
vice-voorzitter RvT

3.2 OVERIGE GEGEVENS

3.2 OVERIGE GEGEVENS

3.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 16, dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van de Stichting.

3.2.2 Nevenvestigingen

Stichting DrieGasthuizenGroep heeft geen nevenvestigingen.

3.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting DrieGasthuizenGroep te Arnhem.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting DrieGasthuizenGroep ('de instelling') te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting DrieGasthuizenGroep op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn hierna beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting DrieGasthuizenGroep zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2017 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door de instelling als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op het tot stand komen van dit bezoldigingsmaximum 2015/2014.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 655) en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de zorginstelling;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Apeldoorn, 25 mei 2018

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. C.F. van den Haak RA   w.g.

---

4 Lijst met afkortingen

AO/IC	Administratieve Organisatie en Interne Controle
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BOPZ	Wet Bijzondere Opnemingen Psychiatrische Ziekenhuizen
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CCR	Centrale Cliëntenraad
DGG	DrieGasthuizenGroep
ECD	Elektronisch Cliënten Dossier
ELV	eerstelijnsverblijf
FTE	Fulltime Equivalent
GGB	Groot Gelre Beheer
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
HR	Human Resources
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg
KCC	KlantContactCentrum
NVTZ	Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorginstellingen
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit
OR	Ondernemingsraad
ORT	Onregelmatigheidstoeslag
PDCA	Plan Do Check Act
pgb	persoonsgebonden budget
RvB	Raad van bestuur
RvT	Raad van toezicht
TGG	Thuiszorg Groot Gelre
VVT	Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg
WGBO	Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst
Wkkgz	Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
Zvw	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zorgzwaarte Pakket